

BEGRIPPENLIJST

Binnen de betonwegenbouw worden veel verschillende begrippen gebruikt. Veel voorkomende begrippen worden in deze lijst in het kort uitgelegd, sommige worden uitgebreider besproken in het BetonLexicon, het woordenboek voor de betonwereld (<https://www.betonlexicon.nl>). Deze begrippen zijn gemarkeerd met een * en interactief gemaakt, met een druk op de knop krijgt u meer informatie uit het BetonLexicon.

Begrippen die beginnen met A

Aanmaakwater*

Water is een onmisbare 'grondstof' voor beton en mortels. Cement en water reageren na vermenging tot cementsteen

Aannemer

Natuurlijke of rechtspersoon aan wie de uitvoering van een werk is opgedragen.

Aanvangsterkte

Mechanische sterkte van een door menging verkregen materiaal op een nader omschreven tijdstip kort na de bereiding.

Aardebaan

Gedeelte van het weglichaam dat bestaat uit een aangebracht en/of verbeterd grondpakket en dat dient om de verhardingsconstructie zowel verticaal als zijdelings te ondersteunen. Tevens moet de aardebaan worden gezien als het deel van het weglichaam, waarmee bij ophogingen de gewenste hoogteligging van de weg wordt gerealiseerd.

Aardvochtig*

Betonspecie met de consistentie van vochtige aarde.

Afschuinen

Afschuinen is het door zagen, slijpen of frezen verwijderen van de scherpe rand tussen voeg en verhardingsoppervlak, waardoor een vellingkant met een horizontale breedte van 3-5 mm en verticaal gemeten een diepte van 3-5 mm ontstaat.

Aslast

Massa die via de as van een voertuig kracht uitoefent op het wegdek.

Aslastspectrum

Histogram met klassengrenzen voor aslasten.

Begrippen die beginnen met B

Beddingsconstante (k)

Evenredigheidscoëfficiënt tussen de door de grondslag geleverde tegendruk (p) en de zakking (w) van een oppervlak onder een verticale belasting. Deze weerstand kan worden verhoogd door funderingslagen toe te passen, waardoor een zogenoemde samengestelde beddingsconstante ontstaat.

Beddingsgetal

Zie: Beddingsconstante.

Bedrijfscontrole

Controle van de aannemer of aan de gestelde eisen is voldaan bij de bereiding en verwerking van bouwstoffen en mengsels.

Bestek*

Beschrijving van een werk, de daarbij behorende tekeningen, de voor het werk geldende voorwaarden, de nota van inlichtingen en het proces verbaal van aanwijzing.

Besteksdikte

Ontwerpdikte vermeerderd met ten minste de uitvoeringstoleranties genoemd in art. 31.32.07, Standaard RAW Bepalingen 2015.

Beton*

Verhard mengsel van cement, grof en fijn toeslagmateriaal en water. Verder kunnen vul- en hulpstoffen zijn toegevoegd. Beton ontwikkelt zijn eigenschappen door de hydratatie van cement.

Betongranulaat*

Toeslagmateriaal voor beton, bestaande uit gerecycled beton.

Betonmenginstallatie

Installatie voor het bereiden van betonspecie.

Betonplaat

Door voegen of randen begrensd, meestal rechthoekig gedeelte van een betonverharding.

Betonstaal*

Stalen staven geschikt voor het wapenen van beton.

Betonspecie*

Benaming voor een nog plastisch mengsel van cement, grof en fijn toeslagmateriaal en water waaraan vul- en hulpstoffen kunnen zijn toegevoegd.

BEGRIPPENLIJST

Betonspreidmachine

Machine voor het spreiden van betonspecie voor de slipformpaver. Men onderscheidt 'side feeders' die vanaf de zijkant spreiden en 'front feeders' die voor de slipformpaver werken.

Betonweg

Weg waarvan het wegdek uit beton bestaat.

Betontechnologie

De kennis en kunde om steenachtig toeslagmateriaal aan elkaar te plakken door middel van een lijm, de cementlijm.

Betonverharding

Verharding waarvan de deklaag uit beton bestaat.

Binding*

Het tijdsverloop in minuten tussen het aanmaken van een pasta (mengsel van cement en water) en het moment waarop met het toestel van Vicat de indringing van de naald in de cementpasta een bepaalde waarde niet meer overschrijdt.

Bindingsversneller

Hulpstof die de bindtijd van cement verkort.

Bleeding*

Vorm van ontmenging waarbij water uit de betonspecie omhoog komt

Begrippen die beginnen met C

Cement

Fijngemalen anorganische stof die, na mengen met water, cementpasta of cementlijm oplevert. Deze pasta verhardt tot cementsteen en behoudt stabiliteit, ook onder water.

Cementbeton

Zie: Beton.

Cementgehalte

Aantal kilogrammen cement in één kubieke meter beton.

Cementlijm*

Onverhard mengsel van cement en water.

Cementbetonspecie

Zie: Betonspecie.

Cementsteen*

Verzameling producten die ontstaat uit de reactie tussen bindmiddel en water.

Consistentie*

Plastisch gedrag van betonspecie, met name de gevoeligheid voor vervorming en ontmenging onder invloed van eigen gewicht of toegevoegde energie in de vorm van trillingen of druk.

Consistentieproef

Proef ter bepaling van de vormverandering van een materiaal onder voorgeschreven omstandigheden.

Corrosie

Aantasting van een materiaal door reacties met componenten uit de omgeving; roesten van wapening.

Constructievoeg

Voeg die ontstaat wanneer de betonverharding wordt aangebracht, aansluitend aan een reeds eerder aangebracht gedeelte of reeds bestaande verhardingsconstructie (ook wel stortvoeg genoemd).

Curing

Zie: Nabehandeling.

Curing compound*

Vloeistof die op een pas gestort betonoppervlak wordt aangebracht en het verdampen van water uit het oppervlak voorkomt dan wel vermindert.

Begrippen die beginnen met D

Dagvoeg

Grensvlak tussen delen van een gelijksoortige verharding, die op verschillende dagen zijn gestort.

Deklaag

Bovenste verhardingslaag waarop verkeer wordt toegelaten.

Deuvel*

Gladde, ronde staaf, volledig omhuld door een kunststof of voorzien van een beschermlaag, die ter plaatse van voegen wordt aangebracht in betonverhardingen om alléén dwarskrachten over te brengen.

Doorgaand-gewapende betonverharding*

Betonverharding zonder dwarsvoegen met in langsrichting een enkel wapeningsnet ongeveer in het midden van de plaatdoorsnede.

Dilatatievoeg*

Zie: Uitzetvoeg.

Directie

Persoon of personen, door de opdrachtgever aangewezen om toezicht uit te oefenen op de uitvoering van een werk en op naleving van de overeenkomst, en om de opdrachtgever te vertegenwoordigen in alle zaken die het werk betreffen voorzover daarvoor geen andere regelingen gelden.

Droge dichtheid

Dichtheid van materiaal, verminderd met de aanwezige massa water.

Duurzaamheid*

Mate van bestandheid van beton tegen de invloeden vanuit het milieu waarin het zich bevindt.

Dwangmenger

Menginstallatie voor betonspecie waarin materialen door draaiende schoepen worden vermengd.

Dwarsvoeg

Een voeg, haaks op de stortrichting van de slipformpaver.

Begrippen die beginnen met E

Elasticiteitsmodulus*

De verhouding tussen de uitgeoefende spanning en de specifieke vervorming.

Elastische voegdichtingsmaterialen

Eén of meer-componenten kunststoffen. De vloeibare componenten verhardten, in contact met de buitenlucht of door menging van hars- en hardercomponenten, ten gevolge van chemische reacties waarbij elastische materialen ontstaan.

Elasto-plastische voegdichtingsmaterialen

Materialen die door verwarming gietbaar of extrudeerbaar worden en bij normale temperatuur een enigszins rubberachtig karakter bezitten.

Entiteit

Hetgeen afzonderlijk kan worden beschreven en beschouwd (bijvoorbeeld een proces of product).

Begrippen die beginnen met F

Fijnheidsmodulus*

Indicatie van de fijnheid van een toeslagmateriaal, in één getal gegeven.

Fractie

Korrelvormig materiaal waarvan de afmetingen tussen aangegeven zeefgrenzen liggen.

Frezen

Bewerking van het verhardingsoppervlak met beitels bevestigd op een roterende cilinder, waardoor de verharding tot een bepaalde diepte wordt verwijderd.

Fundering

Constructie ter ondersteuning van het wegdek. Men onderscheidt gebonden en ongebonden funderingen. Zie ook Gestabiliseerde laag.

Begrippen die beginnen met G

Gebonden fundering

Fundering bestaande uit een laag hydraulisch en/of bitumineus gebonden steenachtig materiaal of zand.

Gebruiksduur verharding

Tijdsperiode waarbinnen de verharding zijn functie vervult.

Gestabiliseerde laag

Laag korrelig materiaal waaraan een bindmiddel is toegevoegd.

Gewogen rijpheid*

De som van de producten van verhardingstijden en betontemperaturen over vastgestelde meetintervallen, rekening houdend met de temperatuurgevoeligheid van het bindmiddel.

Gradering

Zie: Korrelverdeling.

Granuleren

Het snel afkoelen van vloeibare (hoogoven)slak met behulp van water.

Grind

Natuurlijk materiaal waarvan ten minste 30% een korrelgrootte heeft van meer dan 2 mm.

Groene sterkte*

Met 'groene sterkte' wordt bedoeld dat betonspecie een zodanige samenhang heeft dat het gemaakte product direct na verdichten zonder mal kan blijven staan of kan worden getransporteerd.

Grond

Korrelig bodemmateriaal waarvan de samenstellende deeltjes kunnen bestaan uit verschillende mineralen en verder uit organische stoffen en bijmengingen.

Grondlichaam

Zie: Aardebaan.

Grondstabilisatie*

Verbeteren van de stabiliteit en het draagvermogen van grond.

Grondverbetering

1. Vervanging van niet-draagkrachtige grond door draagkrachtig materiaal.
2. Bewerkingen van grondlagen om de draagkracht en waterdoorlatendheid daarvan te verbeteren.

Begrippen die beginnen met H

Haakweerstand

Weerstand tegen afschuiven als gevolg van wrijving in de contactvlakken van korrelig materiaal.

Holle ruimte*

Overblijvend volume aan ruimten tussen korrels materiaal, nadat deze zijn gestapeld.

Hoogovencement*

Cement dat bereid is uit portlandcementklinker en gegraneerde basische hoogovenslakken, waarbij het gehalte aan hoogovenslakken ligt tussen 35 en 85 massaprocenten.

Hulpstoffen*

Stoffen die in kleine hoeveelheden aan een betonsamenstelling worden toegevoegd, met het doel één of meer eigenschappen van de betonspecie of het verharde beton te beïnvloeden. In het algemeen bedraagt de dosering van een hulpstof minder dan 5% (m/m) t.o.v. de cementmassa.

Hydratatie*

De reactie van een hydraulisch bindmiddel met water, bijvoorbeeld de chemische reactie van cement met water.

Hydrauliciteit

Vermogen om te verharderen door hydratatie.

Hydraulisch*

Een hydraulische stof (bindmiddel) reageert met water en verhardt en lost na verharding niet meer op in water. Bekende hydraulische bindmiddelen zijn cement en puzzolanen.

Begrippen die beginnen met J

Jong beton*

In de periode tot maximaal enkele dagen ná het verwerken van betonspecie, spreken we van 'jong beton'.

Begrippen die beginnen met K

Keuring

Activiteiten zoals het meten, onderzoeken en beproeven, of schatten van een of meer kenmerken van een entiteit en het vergelijken van de resultaten daarvan met gespecificeerde eisen, om vast te stellen of overeenkomstigheid voor elk kenmerk is bereikt.

Karakteristieke kubusdruksterkte

De kubusdruksterkte die door ten minste 95% van alle gemeten kubussen uit de desbetreffende populatie wordt overschreden.

Klinker*

(Portlandcement)klinker is de belangrijkste grondstof voor de productie van cement. Klinker wordt gemaakt door het gezamenlijk verhitten tot smelten en daarna afkoelen van kalk-, silicium-, aluminium- en ijzerhoudende grondstoffen.

Koppelstaaf*

Staf van geprofileerd betonstaal, die in een betonverharding ter plaatse van langsvogen wordt aangebracht om trekkrachten over te brengen.

Korrelverdeling*

De opbouw van het toeslagmateriaal, bepaald door middel van een zeefanalyse (ook wel korrelgrootteverdeling, korrelgradering, korrelopbouw genoemd).

Krimpvoeg

Kunstmatig aangebrachte verzwakking in langsrichting in een betonverharding voor geprogrammeerde en gecontroleerde scheurvorming (wordt ook wel krimpschijnvoeg genoemd).

Kruip*

Blijvende vervorming van beton onder invloed van permanente of zeer langdurig aanwezige belasting, voornamelijk veroorzaakt door microscheurvorming en capillaire spanningen in de cementsteen.

Kunstwerk

Bouwkundige constructie die deel uitmaakt van een weglichaam en waaraan - mede als gevolg daarvan - wegbouwkundige ontwerpcriteria ten grondslag liggen.

Kwaliteit*

Het geheel van eigenschappen en kenmerken van een product of dienst dat van belang is voor het voldoen aan vastgestelde of vanzelfsprekende behoeften (volgens ISO 8402).

Kwaliteitsbeheersing

Operationele technieken en activiteiten die worden aangewend om aan kwaliteitseisen te voldoen.

Kwaliteitsborging

Alle geplande en systematische activiteiten, geïmplementeerd binnen het kader van het kwaliteitssysteem en waar nodig aangetoond, om in voldoende mate het vertrouwen te geven dat een entiteit aan gestelde kwaliteitseisen zal voldoen.

Kwaliteitseisen

Uitdrukking van de behoeften, of hun vertalingen in een verzameling van kwantitatief of kwalitatief kenbaar gemaakte eisen, voor de kenmerken van een entiteit om realisering en onderzoek daarvan mogelijk te maken.

Kwaliteitsplan

Document dat voor de kwaliteit specifieke praktijken, middelen en volgorde van handelingen uiteenzet, die relevant zijn voor een bepaald product, project of contract.

Kwaliteitssysteem

Organisatiestructuur, procedures, processen en middelen die nodig zijn voor het implementeren van kwaliteitszorg.

Begrippen die beginnen met L

Langsvoeg

Voeg in de verharding evenwijdig aan de stortrichting. Kan als krimpschijnvoeg of als constructielangsvoeg worden uitgevoerd.

Lastoverdracht

Het vermogen van een voegconstructie om een deel van een belasting op een betonplaat naar de naastgelegen plaat af te dragen.

Luchtbelvormer*

Hulpstof die de oppervlaktespanning van het water verlaagt waardoor tijdens het mengproces van mortel en betonspecie een gecontroleerde hoeveelheid fijn verdeelde luchtbelletjes in het mengsel kan ontstaan. De luchtbelletjes blijven na verharding aanwezig.

Begrippen die beginnen met M

Maaiveld

Natuurlijk terreinoppervlak.

Maximale scheurwijdte

De in de bruikbaarheidsgrenstoestand maximaal toegestane scheurwijdte, bij een bepaalde milieuklasse, waarbij de duurzaamheid gedurende de referentieperiode is gewaarborgd.

Miner hypothese

Lineaire schadeaccumulatie voor de beschrijving van vermoeiing van beton onder herhaalde belasting.

Minimum wapeningspercentage

Wapeningspercentage waarbij de hoeveelheid wapening bij scheuren van het beton in staat is om de volledige belasting (trek of buigtrek) op te nemen zonder gevaar voor grote vervormingen (en dus grote scheurwijdte) als gevolg van vloeï (of breuk) van het betonstaal.

Milieuklassen*

Klassenindeling om de belasting die de omgeving uitoefent op beton te koppelen aan de verschillende aantastingsmechanismen.

Mortel*

Mengsel van bindmiddel en (fijn) mineraal aggregaat en water.

Begrippen die beginnen met N

Nabehandelen

Handelingen die het verdampen van water uit de vers afgewerkte beton(specie) moet voorkomen.

Nabehandeling*

Direct na het storten of ontkisten te verrichten handelingen om te voorkomen dat verhardende betonspecie en vervolgens het jonge beton voortijdig uitdrogen.

Nabehandelmiddel

Vloeistof die op een pas gestort betonoppervlak wordt aangebracht en het verdampen van water uit het oppervlak voorkomt dan wel vermindert.

Natuurlijke ondergrond

Ongeroerde grond onder een weglichaam.

Begrippen die beginnen met O

Onderbouw

Totaal van natuurlijke en aangebrachte grond- en funderingslagen onder een verharding.

Ondergrond

Totaal van natuurlijke en aangebrachte lagen onder de verharding.

Onderhoud

Inspanningen die worden gepleegd voor het instandhouden dan wel herstel van de functie op het oorspronkelijke ^{SEP}gebruikersniveau.

Ongebonden fundering

Fundering bestaande uit een laag niet-gebonden steenachtig materiaal.

Ontwerplevensduur

Tijd uitgedrukt in jaren dat de verhardingsconstructie verwacht wordt functioneel aan zijn doel te beantwoorden.

Opgelegde vervormingen

Vervormingen (speciaal verlenging/verkorting en krommingen) van een constructie als gevolg van krimp, temperatuur en zetting van de ondergrond.

Onvoltooid scheurenpatroon

Scheurvorming in gewapend beton (fase II), dat zich kenmerkt door een constante scheurwijdte en een afname van de gemiddelde scheurafstand bij toenemende belasting (trek, buigtrek). Gewapende betonverhardingen bevinden zich, onder invloed van verhinderde opgelegde vervormingen (krimp, temperatuur, zetting), meestal in fase II (onvoltooid scheurenpatroon).

Opleveringscontrole

Controleren of een werk bij de oplevering aan de gestelde eisen voldoet.

Opzagen

Opzagen is het verbreden van een voeg door zagen om de breedte van de voeg in overeenstemming te brengen met de vervormingseigenschappen van het voegdichtingsmateriaal.

Begrippen die beginnen met P

Permeabiliteit*

De mate waarin een stof doorlaatbaar is voor vloeistoffen en/of gassen.

Plastische krimp*

Wanneer de verdamping van water aan het specieoppervlak groter is dan de (interne) watertoevoer kan de nog plastische betonspecie gaan krimpen; dit verschijnsel heet plastische krimp en kan ernstige scheurvorming veroorzaken.

Poederkoolvliegias*

Reststof die wordt opgevangen uit de rookgassen van met poederkool gestookte elektriciteitscentrales.

Polijstgetal*

Gemiddelde uitkomst van een stroefheidsmeting op een reeks proefstukken die zijn onderworpen aan een polijstproef.

Pons*

Onder invloed van een geconcentreerde last bezwijken van een plaat.

Poriënvolume*

Gehalte aan poriën van een materiaal als percentage van het totale volume.

Portlandcement*

Benaming voor een in 1824 gepatenteerde cementsoort; de naam portland verwijst naar de portlandsteen, een grijze kalksteen uit Doseshire, die werd gezien als de meest prestigieuze bouwsteen uit die tijd.

Cementsoort waarvan de portlandcementklinker in hoofdzaak bestaat uit verbindingen van kalk met kiezelzuur en aluminiumoxide.

Portlandvliegasement*

Cementsoort waarbij in de productie een deel van de portlandcementklinker is vervangen door poederkoolvliegias.

Productiecontrole

Zie: Bedrijfscontrole.

Profielen

Profielen zijn uit synthetische rubbers vervaardigde voorgevormde stroken, soms voorzien van zijwaarts uitstekende randen, die inwendig zijn voorzien van luchtkamers en/of kanalen, of ronde schuimrubber slangen met uitwendig een glad en gesloten oppervlak. Profielen worden onder voorspanning in voegen aangebracht om deze aan de bovenzijde af te dichten.

Begrippen die beginnen met R

Referentietemperatuur

Temperatuur waarbij de verharding spanningsloos is.

Relaxatie*

Afname van de in het beton voorkomende spanning bij constante vervorming.

Rijbaan

Gedeelte van de verharding bestemd voor het rijdende verkeer.

Rijcomfort

Effect van versnellingen in dwars- en verticale richting, zoals dat door de weggebruiker wordt ervaren.

Rijkwaliteit

Kwaliteitsniveau van het wegoppervlak, zoals dat door de weggebruiker wordt ervaren.

Rugvulling

Rugvullingmateriaal dat in het verbrede deel van de (opgezaagde) voeg wordt aangebracht. Het moet het contact met de horizontale bodemvlakken van het verbrede gedeelte van de voegkamer verhinderen. Tevens fungeert deze als onderste begrenzing bij het aanbrengen van vloeibare voegdichtingsmaterialen, waardoor de installatiediepte, de dikte en de vormgeving van het dichtingsmateriaal wordt bepaald.

Begrippen die beginnen met S

Schraal beton*

Beton met een laag cementgehalte.

Slipformpaver*

Verwerkingsmachine voor de aanleg van betonverhardingen, uitgerust met een glijdende bekisting.

Spatten*

Bij snelle verhitting van beton in geval van brand ontstaat een interne druk doordat het aanwezige vocht in korte tijd wordt omgezet in stoom, waarvan het volume sterk én heel snel toeneemt en de buitenlaag kan worden afgedrukt; we spreken over 'spatten'. Verticale verplaatsing van delen van een verharding door knik als gevolg van horizontale drukspanning die meestal wordt veroorzaakt door thermische uitzetting.

Specifieke verlenging/verkorting

De verhouding tussen de verlenging (of verkorting) in een materiaal, onder invloed van een belasting, en de oorspronkelijke lengte: $\epsilon = \Delta l / l$.

Een specifieke verkorting wordt ook wel aangeduid met het begrip 'stuik'.

Een specifieke verlenging wordt ook wel aangeduid met het begrip 'rek'.

Staalvezelbeton*

Beton waarbij de samenhang en de buigtaaiheid is verbeterd door het toepassen van staalvezels. In theorie kan hierdoor de treksterkte maximaal tweemaal zo hoog worden t.o.v. de treksterkte van ongewapend beton.

Stabiliseren

Verbeteren van de draagkracht van een grondlaag door vermenging met een bindmiddel.

Steenmengsel

Mengsel van gebroken natuurlijk gesteente of van slak die vrijgekomen is bij de bereiding van staal of ontsluiting van erts. Wordt vaak als fundering toegepast.

Sterktecriterium

Ontwerpcriterium voor ongewapende betonplaten ten aanzien van de optredende spanningen in het beton.

Sterkteklasse*

Aanduiding voor de karakteristieke druksterkte van beton volgens NEN-EN 206 Beton en NEN 8005, Nederlandse invulling van NEN-EN 206.

Stijfheidscriterium

Ontwerpcriterium voor ongewapende betonplaten ten aanzien van de optredende verplaatsingen bij de voegen in het beton.

Stortvoeg

Zie: Constructievoeg.

Begrippen die beginnen met T

Temperatuurgradiënt*

De temperatuurgradiënt beschrijft in welke richting en hoe sterk de temperatuur op één bepaalde plek het snelst verandert. Deze gradiënt wordt uitgedrukt in Kelvin per meter. Verschil tussen de temperatuurverandering in het beton aan de boven- en onderzijde gedeeld door de dikte van de verharding.

Textuur

Geometrische beschrijving van vorm, grootte en rangschikking van oneffenheden van een (weg)oppervlak, op schaal van de korrelafmeting.

Toeslagmaterialen*

Dragend skelet in beton. Er is een grote verscheidenheid aan materialen met betrekking tot herkomst en eigenschappen.

Trilbalk

Balk die zelfstandig of als onderdeel van een machine in trilling wordt gebracht, waarmee materiaal wordt verdicht.

Trilnaald*

Holle metalen cilinder met daarin een roterende vibrator voor het verdichten van betonspecie.

Truckmixer*

Vrachtauto(chassis) met daarop gemonteerd een (meng-)trommel voor het transporteren en daarbij homogeen houden van betonspecie.

Tussenlaag

Elke laag van de verharding tussen de deklaag en de fundering.

Begrippen die beginnen met U

Uitdrogingskrimp*

Vormverandering (verkorting) van beton door uitdroging.

Uitzetvoeg

Ruimte tussen de betonplaten van een betonverharding of tussen betonverharding en een kunstwerk, om te voorkomen, dat bij uitzetting ontoelaatbare spanningen optreden (ook wel dilatatievoeg genoemd).

Begrippen die beginnen met V

Verdichten (+)

Verdrijven van de ingesloten lucht uit betonspecie door middel van (tril)energie, waardoor de betonspecie een dichte structuur verkrijgt.

Verdichtingsmaat*

Verhoudingsgetal tussen een oorspronkelijke hoogte van onverdichte betonspecie en de hoogte van de specie na verdichten.

Verharding

Verharde lagen van het weglichaam, met inbegrip van alle funderingslagen.

Verhardingsconstructie

Gedeelte van een wegconstructie boven de onderbouw.

Verhardingsklasse

Categorie-indeling op basis van ROA/RONA voor betonwegen. De klassen worden gekenmerkt door het aantal rijbanen, de verhardingsbreedte, het aantal vrachtauto's per richting en de maximumaslast.

Verhardingstijd

Tijdsduur tussen het moment van bereiding van betonspecie en het moment waarop door verharding een bepaalde sterkte is bereikt.

Vermoeiing van beton

Wanneer de grenzen waartussen de spanning in het beton ten gevolge van temperatuurgradiënt en verkeersbelasting wisselt en geringer is dan de buigtreksterkte, kan het toelaatbaar aantal lastherhalingen met een vermoeiingsrelatie worden berekend.

Verwerkbaarheid

Aanduiding voor de eigenschappen van betonspecie bij het mengen, transporteren, verdichten en afwerken.

Voeg

Naad tussen twee aansluitende gedeelten van de verharding. Voegen zijn bewust vervaardigde doorsnedeverzwakkingen in een cementbetonverharding, om het doorscheuren van de verharding als gevolg van het optreden van verhardingskrimp, op vooraf bepaalde plaatsen te doen plaatsvinden.

Voegkamer

Ruimte ontstaan door opzagen van de eerste zaagsnede. De afmetingen moeten zijn afgestemd op het aanbrengen van een eventueel benodigde rugvulling en op het type voegdichtingsmateriaal.

BEGRIPPENLIJST

Voegkoord

Afdichtingkoord in een gezaagde voeg. Voegkoord is gemakkelijk samendrukbaar materiaal, veelal in de vorm van een ronde slang, die vrij diep in de voeg wordt aangebracht om te voorkomen dat stof en vuil in de zich vormende krimpseur dringt. Het dient vooral voor het tegenhouden van fijne deeltjes die ontstaan wanneer de voeg wordt opgezaagd en afgeschuind.

Voegdichtingsmateriaal

Voegdichtingsmaterialen zijn materialen die boven in de voeg worden aangebracht, om indringen vanaf het oppervlak van water, zand, steentjes en dergelijke materialen in de voeg te voorkomen. Toegepast wordt plastisch of elastisch materiaal, geschikt voor het vullen en duurzaam afsluiten van de voeg.

Voegvulling

Zie: Voegdichtingsmateriaal.

Voltooid scheurenpatroon

Scheurvorming in gewapend beton (fase III), die zich kenmerkt door een constante scheurafstand en toename van de (gemiddelde) scheurwijdte bij toenemende belasting (trek, buigtrek).

Begrippen die beginnen met W

Wapeningsnet

Samenstel van langs- en dwarsstaven die een netstructuur vormen waarvan de knooppunten hetzij in de fabriek gelast zijn of op het werk met binddraad zijn verbonden.

Wapeningspercentage

Percentage van de verhouding tussen de doorsnede van het betonstaal en de betondoorsnede:
 $w = 100 A_s / A_b$.

Water-cementfactor*

Massaverhouding tussen de hoeveelheid effectief water en de hoeveelheid cement in betonspecie.

Weerfase*

De weerfase-aanduiding, zoals deze wordt gebruikt bij de weerberichtgeving ten behoeve van de bouwnijverheid.

Weg

Gebaand gedeelte van het terrein ten behoeve van verkeer te land.

Wegdek

1. Oppervlak van de verharding van een verkeersbaan;
2. Bovenlaag van de verharding.

Weglichaam

Samenstel van alle constructieve onderdelen, waaraan de weg de nodige stabiliteit ontleent.

Werkende voeg

Naad tussen twee aansluitende gedeelten van de verharding, waarvan de breedte onder invloed van temperatuurverandering varieert.

Begrippen die beginnen met Z

Zaagmachine

Zelfrijdende machine voorzien van een zaagblad om op gewenste breedte en diepte de verharding te kunnen inzaggen.

Zand

Mengsel van voornamelijk minerale deeltjes met korrelgrootten overwegend tussen 63 µm en 2 mm.

Zandbed

Bovenste gedeelte van de aardebaan, waarvan het materiaal aan bepaalde eisen moet voldoen en waarop de verharding rust.

Zand-cement*

Het begrip zand-cement wordt gebruikt voor mortels die (vrijwel) uitsluitend uit zand en cement bestaan.

Zelfbindende fundering

Fundering bestaande uit een laag steenachtig materiaal met hydraulische werking zodat een lichte binding ontstaat, waaraan geen specifiek bindmiddel zoals cement of bitumen is toegevoegd.

Zetmaat*

Een methode om de verwerkbaarheid van betonspecie te bepalen.

Zetproef

Proef om de zetmaat van betonspecie te bepalen.

Zetting

Volumeverkleining van grond hoofdzakelijk ten gevolg van eigen massa en/of uittreden van water.

Zweten

Zie: Bleeding.